

Förhållandet mellan lagförbehållet om begränsning av hemfriden i 10 § 3 mom. i grundlagen och Europeiska unionens lagstiftning

Bakgrund

Förhållandet mellan det kvalificerade lagförbehållet i 10 § 3 mom. i grundlagen och de inspektionsbefogenheter om vilka bestäms i EU-lagstiftningen eller som följer av EU:s rättsregler har tid efter annan aktualiserats i grundlagsutskottets utlåtandep Praxis. I sitt utlåtande med anledning av förslaget till lag om tillsyn över ekologisk produktion bedömde grundlagsutskottet för första gången uttryckligen förhållandet mellan en inspektionsbefogenhet om vilken bestäms i Europeiska unionens rättsregler och den nationellt föreslagna avgränsningen av inspektionsbefogenheten och ansåg att den nationellt föreslagna avgränsningen av inspektionsbefogenheten i fråga om utrymmen för boende av stadigvarande karaktär inte föreföll motsvara bestämmelserna i EU-förordningen. Följaktligen ansåg grundlagsutskottet att den nationellt föreslagna avgränsningen av orsaker som följde av unionslagstiftningen skulle antingen uteslutas eller omformuleras (GrUU 51/2014). Senare har grundlagsutskottet i flera av sina utlåtanden om genomförandet av Europeiska unionens rättsregler påpekat att det skydd för hemfrid som garanteras i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna inte till alla delar motsvarar bestämmelsen i 10 § 3 mom. i grundlagen. I grundlagsutskottets utlåtanden har påpekats att stadgan om de grundläggande rättigheterna inte innehåller något kvalificerat lagförbehåll av det slag som finns i Finlands grundlag, varför det ibland kan vara svårt att utan problem samordna EU:s rättsregler och den finska konstitutionen, även om EU-lagstiftningen är förenlig med stadgan (se till exempel GrUU 6/2019 rd och GrUU 39/2016 rd).

Vidare har grundlagsutskottet både i samband med ändringen av 10 § i grundlagen och senare ansett det motiverat att regeringen inleder ett utredningsarbete som även i större utsträckning täcker behovet av att ändra de begränsningsklausuler i grundlagen som gäller hemfriden och hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden (GrUB 4/2018 rd). Utskottet har sedermera påskyndat inledningen av utredningsarbetet (GrUU 6/2019 rd och GrUU 12/2019 rd). I sin senaste praxis har utskottet med eftertryck upprepat att det är nödvändigt att utreda behovet av ändringar i begränsningsklausulerna i 10 § i grundlagen (t.ex. GrUU 47/2024 rd, GrUU 15/2024 rd och GrUU 5/2023 rd). Beträffande förhållandet mellan skyddet för hemfrid och EU:s rättsregler har utskottet betonat att utredningen särskilt ska fokusera på i vilken utsträckning inspektionsbefogenheterna i EU-lagstiftningen över huvud taget analyseras med avseende på skyddet för hemfriden när EU-lagstiftning bereds (GrUU 6/2019, GrUU 36/2017 rd, se även GrUU 51/2022, GrUU 12/2019 rd, GrUU 9/2019, GrUU 2/2017 rd och GrUU 51/2014 rd).

Ordalydelsen i 10 § 3 mom. i grundlagen motsvarar vad som vid reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna föreskrevs om skyddet för hemfrid och begränsning av detta skydd. I regeringens proposition om reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna (RP 309/1993 rd) beskrevs hur bestämmelsen om skydd för hemfrid i den då gällande regeringsformen hade tillämpats. Å andra sidan påpekades också att det hade ansetts möjligt att under vissa förutsättningar genom vanliga lagar

reglera också andraundersökningar som utsträcker sig till hemfriden än husrannsakan¹. Under riksdagsbehandlingen av regeringens proposition om reformen av de grundläggande fri- och rättigheter breddades ordalydelsen i momentet så att i bestämmelsen i stället för att hänvisas till undersökningar som sträcker sig till hemfriden hänvisades till åtgärder som ingriper i hemfriden, eftersom lagstiftningspraxis ansågs visa att det också beträffande andra slag av åtgärder än undersökningar har varit nödvändigt att dra upp en gräns för skyddet för hemfriden (GrUB 25/1994 rd).

Förhållandet mellan lagförbehållet gällande skyddet för hemfrid och Europeiska unionens lagstiftning

Bedömningen av åtgärder som sträcker sig till skyddet för hemfrid i det skede när unionsrätten genomförs

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis beskrivit den nationella rättens förhållande till EU-rätten genom att konstatera att unionslagstiftningen enligt Europeiska unionens domstols etablerade rättspraxis har företrädare framför nationell rätt i överensstämmelse med de villkor som lagts fast i denna rättspraxis (GrUU 14/2018 rd och GrUU 20/2017 rd). I sin etablerade utlåtandepraxis har utskottet hänvisat till man i den finska lagstiftningen ska sträva efter att finna lösningar som stämmer överens med EU-rätten (t.ex. GrUU 15/2018 rd, GrUU 14/2018 rd, GrUU 26/2017 rd).

Grundlagsutskottets etablerade uppfattning har också varit att det inte ingår i dess konstitutionella uppgifter att bedöma regleringen av det nationella genomförandet med avseende på den materiella EU-rätten. Enligt grundlagsutskottet är det ändå viktigt att det i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (se också GrUU 51/2014 rd och de utlåtanden som det hänvisas till där). Av denna anledning finns det anledning att särskilt i fråga om sådana bestämmelser i regeringens proposition som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna tydligt klargöraramarna för det nationella handlingsutrymmet. Av grundlagsutskottets praxis följer att det i regeringens propositioner även i fråga om bestämmelser som gäller begränsning av skyddet för hemfrid enligt 10 § 3 mom. i grundlagen bör redogöras för det nationella handlingsutrymme som EU:s rättsregler medger.

Grundlagsutskottet har fått ta ställning till flera sådana propositioner av regeringen där inspektionsbefogenheterna har haft anknytning till unionens rättsregler och genomförandet av dem. I de flesta av de propositioner som har varit föremål för grundlagsutskottets bedömning förefaller det dock ha förblivit oklart i vilken mån unionsrätten och genomförandet av den förutsätter uttryckligen sådana inspektionsbefogenheter som sträcker sig till skyddet för hemfrid. I allmänhet har uppgiften att närmare klarlägga det nationella handlingsutrymmet blivit en uppgift för det utskott som har avgett betänkande med anledning av regeringens proposition. Grundlagsutskottet har typiskt förutsatt att till den del som det i inspektionsbefogenheter med anknytning till Europeiska unionens lagstiftning är frågan om bestämmelser där det finns nationell prövningsrätt, ska utövningen av befogenheten avgränsas på det sätt som grundlagsutskottet i sin praxis har förutsatt i fråga om de

¹I regeringens proposition konstateras att sådana granskningsbefogenheter då ingick bland annat i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/86, 18 §), i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden (131/73, 3 §), byggnadsskyddslagen (60/85, 18§), radiolagen (517/88, 16§) och socialvårdslagen (710/82, 41 §). I den privaträttsliga lagstiftningen, t.ex. i 17 § i hyreslagen (653/87), och i 79 § i lagen om bostadsaktiebolag (809/91), hade man däremot i vissa fall gett någon annan privatperson rätt till inträde i en bostad (RP 309/1993 rd).

kvalificerade lagförbehållen i 10 § 3 mom. i grundlagen. I dessa propositioner har avgränsningen av en befogenhet som sträcker sig till skyddet för hemfrid så att avgränsningen motsvarar vad som förutsätts i unionslagstiftningen varit en fråga om lagstiftningsordning (GrUU 51/2022 rd, GrUU 21/2022 rd, GrUU 6/2019 rd, GrUU 9/2019 rd, GrUU 12/2019 rd, GrUU 26/2018 rd, GrUU 44/2016 rd, GrUU 39/2016 rd, GrUU 69/2002 rd).

I fråga om ovan nämnda propositioner av regeringen som har behandlats i grundlagsutskottet har det utskott som avgett betänkandet om propositionen preciserat eller avgränsat inspektionsbefogenheterna på olika sätt. Beträffande alla ovan nämnda propositioner har det utskott som har avgett betänkandet gjort den bedömningen att unionsrätten ger möjlighet att precisera och avgränsa granskningsbefogenheten. Denna bedömning har dock varit uttalat fallspecifik och i varje regleringssammanhang har preciseringen och avgränsningen gjorts på det sätt som har ansetts lämpligt i det sammanhanget.² Inspektionsbefogenheterna kan ha avgränsats så att skyddet för hemfrid inte alls gäller dem eller också har de avgränsats så att de motsvarar någondera av de två förutsättningarna för att begränsa hemfriden som anges i 10 § 3 mom. i grundlagen.

I en proposition av regeringen där det var frågan om inspektionsbefogenheter gjorde grundlagsutskottet uttryckligen den bedömningen att det enligt unionslagstiftningen inte är möjligt att avgränsa en granskningsbefogenhet på det sätt som förutsätts i 10 § i grundlagen och i grundlagsutskottets etablerade utlåtandepaxis (GrUU 51/2014 rd). Grundlagsutskottets bedömning av regleringen utgick i den situationen från den unionsrättsliga principen om att Europeiska unionens sekundärrätt har företräde. Grundlagsutskottet har också behandlat inspektionsbefogenheter som har grundat sig på unionslagstiftning och ansett dem godtagbara ur grundlagssynvinkel (GrUU 23/2020 rd och GrUU 2/2017 rd). Av grundlagsutskottets utlåtanden framgår inte direkt om inspektionsbefogenheten i dessa propositioner har ansetts godtagbar uttryckligen till följd av principen om unionsrättens företräde, eller också annars.

När det gäller de situationer som aktualiserats i grundlagsutskottets utlåtandepaxis förefaller det som om unionslagstiftningen i riksdagsbehandlingen oftast har tolkats så att inspektionsbefogenheterna har varit förknippade med ett handlingsutrymme som har gjort det möjligt att avgränsa de åtgärder som sträcker sig till skyddet för hemfrid så att befogenheten motsvarar förutsättningarna för begränsning av hemfriden enligt 10 § 3 mom. i grundlagen.

Bedömning av åtgärder som sträcker sig till skyddet för hemfrid vid beredningen av rättsregler för Europeiska unionen

Enligt grundlagsutskottets etablerade praxis är de grundläggande fri- och rättigheter som garanteras i Finlands grundlag betydelsefulla också vid beredningen av rättsregler för Europeiska unionen (t.ex. GrUU 4/2023 rd, GrUU 15/2017 rd, GrUU 9/2017 rd och de utlåtanden som det hänvisas till i dem). Finlands grundlag ska styra statsrådets ståndpunkt i beredningen av EU-lagstiftningen (t.ex. GrUU 20/2017 rd). Tidvis, men dock relativt sällan, har grundlagsutskottet haft sådana U- och E-ärenden för behandling i vilka utskottet uttryckligen har gjort en bedömning av frågor som har gällt skyddet för hemfrid (GrUU 1/2024 rd, GrUU 39/2012 rd, GrUU 44/2002 rd, GrUU 20/2001 rd, GrUU 12/2001 rd ja GrUU 3/1996 rd).

I sina U-skrivelser och E-skrivelser har statsrådet i varierande mån behandlat frågor som hänför sig till skydd för hemfrid i förslag till rättsregler för EU. Frågor med anknytning till hemfrid aktualiseras i någon mån vid förhandlingar gällande EU-lagstiftning. Närmare har saken mer typiskt behandlats i

² JsUB 13/2022 rd, EkUB 45/2022 rd, JsUB 4/2019 rd, JsUB 3/2019 rd, EkUB 13/2020 rd, FvUB 14/2018 rd, JsUB 16/2016 rd, EkUB 24/2016 rd, JsUB 17/2002 rd.

regeringens propositioner med förslag till nationellt genomförande av unionslagstiftning än i statsrådets U-skrivelser till riksdagen. Frågor som gäller skyddet för hemfrid har dock uttryckligen uppmärksammats i vissa U-skrivelser (åtminstone U 26/2022 rd, U 84/2021 rd ja U 12/2018 rd).

På basis av riksdagsmaterial och uppgifter från ministerierna förefaller det som om frågor som gäller skyddet för hemfrid åtminstone i någon mån har uppmärksammats vid beredningen av unionslagstiftning. Till viss del nämns frågor som hänför sig till skyddet för hemfrid uttryckligen i de skrivelser till riksdagen som gäller behandlingen av ärendet. I en del andra situationer har man annars försökt beakta saken under förhandlingarnas gång. Det gäller också att märka att en betydande del av skrivelserna till riksdagen inte behandlas i grundlagsutskottet, varför saken kan nämnas i skrivelserna till riksdagen utan att den nödvändigtvis särskilt kommer upp under riksdagsbehandlingen.

Tolkningsfrågor som hänför sig till 10 § 3 mom. i grundlagen har kommit upp också i utlåtanden som högsta domstolen med stöd av 19 § 2 mom. i självstyrelselagen för Åland har gett om landskapslagar som Ålands landsting har antagit. Beträffande en landskapslag som hade samband med genomförandet av unionslagstiftning har högsta domstolen bland annat ansett att en sådan inspektionsbefogenhet i en landskapslag var problemfri från grundlagssynpunkt som möjliggjorde en befogenhet att inspektera uppvärmnings- och luftkonditioneringssystemet i en bostad i en byggnad som inte hade en giltig energideklaration (KO-HD/12/2021).

Bedömning av nuläget

Förhållandet mellan de kvalificerade lagförbehållen gällande hemfrid om vilka föreskrivs i 10 § 3 mom. i grundlagen och de inspektionsbefogenheter som följer av unionslagstiftningen eller förutsätts i den har enligt grundlagsutskottets praxis i viss mån medfört utmaningar i lagtolkningen. Enligt grundlagsutskottets utlåtandep Praxis är det klart att om den nationella rätten och EU-rätten kommer i konflikt med varandra, har EU-rätten företräde. Grundlagsutskottet har trots detta ansett att i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på nationell nivå eller möjliggör sådan är det viktigt att det när detta nationella handlingsutrymme utnyttjas tas hänsyn till de krav som följer av de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna. En central fråga blir då tolkningen av det nationella handlingsutrymme som EU-rätten medger, en tolkning som i sista hand är EU-domstolens uppgift.

Att i lag föreskriva om inspektionsbefogenheter som följer av EU-rätten har i lagstiftningspraxis ansetts möjligt huvudsakligen med stöd av begränsningsgrunderna i 10 § 3 mom., antingen för att grundläggande fri- och rättigheter ska tryggas eller för att brott ska kunna utredas. Endast sällan har det slutligen varit nödvändigt att som grund för bestämmelser om inspektionsbefogenheter hänvisa till en tolkning som grundar sig på principen om EU-rättens företräde (se GrUU 51/2024).

Grundlagsutskottet har betonat att man måste se till att grundlagen ger en rättvisande bild av den statliga maktutövningen och grunderna för individens rättsliga ställning. Enligt utskottet är det mot den bakgrunden otillfredsställande att tillämpningen av 10 § 3 mom. i grundlagen i viss mån fjärrat sig från den språkliga utformningen i bestämmelsen. Utskottet har uppmanat regeringen att ta ställning till vilka åtgärder som kan behöva vidtas till följd av detta (GrUB 4/2018 rd). Detta skulle tala för att lagförbehållen i 10 § 3 mom. i grundlagen skulle ändras så att av dem tydligare skulle framgå alla de grunder på vilka det enligt tolkningspraxis har varit möjligt att begränsa skyddet för hemfrid.

Å andra sidan är särskilt den grund som gäller tryggheten av de grundläggande fri- och rättigheterna redan i sig relativt öppet formulerad och har även kunnat användas som stöd för att lagstifta om bestämmelser om sådana inspektionsbefogenheter som följer av EU-rätten. Den grund för begränsning av hemfriden som hänför sig till utredning av brott har i sin tur ofta i lagstiftningspraxis

använts för lagstiftning om sådana relativt ofta i anslutning till unionsbestämmelserna förekommande inspektionsbefogenheter som utövas för utredning av gärningar eller försummelser för vilken har föreskrivits en administrativ påföljdsavgift (GrUU 30/2025 rd, GrUU 6/2019 rd, GrUU 2/2017 rd, GrUU 39/2005 rd och GrUU 7/2004 rd). Det är ändå möjligt att en inspektionsbefogenhet som följer av EU-rätten och genom vilken en gärning eller försummelse för vilket som påföljd föreskrivs en administrativ påföljdsavgift kan grunda sig också på den förutsättning för begränsning av skyddet för hemfrid som hänför sig till tryggheten av de grundläggande fri- och rättigheterna.

För en ändring av ordalydelsen talar de situationer där inspektionsbefogenheter som följer av EU-lagstiftning inte har kunnat baseras på någotdera lagförbehållet i 10 § 3 mom. i grundlagen och bestämmelser om befogenheten har införts i lag med stöd av principen om EU-lagstiftningens företräde. Sådana situationer har dock slutligen varit sällsynta i nuvarande lagstiftningspraxis. Vanligare har varit att inspektionsbefogenheten vid riksdagsbehandlingen av regeringens proposition har preciserats så att den uppfyllt någondera av de två grunderna i 10 § 3 mom. i grundlagen för inskränkning av skyddet för hemfrid, varvid det inte har funnits behov att i tolkningshänseende åberopa principen om unionsrättens företräde.

De inspektionsbefogenheter som Europeiska unionens sekundärlagstiftning har förutsatt har aktualiserats i olika lagstiftningssammanhang. Typiska situationer i lagstiftningspraxis har hittills varit de där näringsverksamhet utövas i utrymmen som skyddas av hemfrid och rätten att verkställa inspektioner i anslutning till näringsutövningen därför måste utsträckas även till sådana utrymmen. Typiska situationer har också varit de där övervakningen av villkoren för att bevilja olika stöd har medfört att EU-rätten har kunnat förutsätta en inspektionsbefogenhet som ingriper i skyddet för hemfrid. För det tredje har inspektionsbefogenheterna i unionens sekundärrätt förekommit i olika situationer där det har varit frågan om att trygga de grundläggande fri- och rättigheterna och där inspektionen ska utföras till exempel för att kontrollera säkerheten av apparater som placerats i utrymmen som skyddas av hemfrid. På det hela taget har de undantag från det nationella skyddet av de grundläggande fri- och rättigheterna som EU-rätten har förutsatt trots allt varit anspråkslösa.

På basis av den lagstiftningspraxis som hittills uppstått kan man i EU-rätten särskilja typiska situationer av ovan nämnt slag som i viss mån har förutsatt lagstiftning om inspektionsbefogenheter som har ingripit i skyddet för hemfrid. Om målsättningen är att den nationella grundlagen även i framtiden med säkerhet ska täcka de situationer som har anknytning till unionslagstiftningen, borde man i grundlagen införa en bestämmelse om en ny, mycket öppet formulerad begränsningsgrund. De situationer där unionslagstiftningen har varit bestämmande har redan hittills i praktiken varit av många olika slag och det är möjligt att inspektionsbefogenheter i fortsättningen måste införas i en ytterligare större mångfald av lagstiftning.

Arbetsgruppen utvärderade några alternativa formuleringar som kunde fogas till 10 § 3 mom. i grundlagen och som åtminstone delvis skulle kunna tjäna som grund för inspektionsbefogenheter med anknytning till genomförandet av EU-lagstiftning. Vid utvärderingen konstaterades att en eventuell formulering borde vara relativt öppen, så att man kunde förvissa sig om att den skulle täcka inte bara de behov som redan yppat sig utan även behov som eventuellt kan yppa sig i framtiden. I sitt arbete har arbetsgruppen arbetat med bland annat följande formuleringar:

- Genom lag kan det föreskrivas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att *(myndighets)inspektioner ska kunna utföras*, de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas.
- Genom lag kan det föreskrivas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att *det ska kunna övervakas att lagstiftning iakttas*, för att de

grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas.

- Genom lag kan det föreskrivas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga *för utredning av en betydande överträdelse av en lagstadgad förpliktelse*, för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas.
- Genom lag kan det föreskrivas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga *för utredning av förutsättningarna för att påföra en (annan än ringa) administrativ påföljd*, för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas.
- Genom lag kan det föreskrivas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller *för att en annan än ringa överträdelse av lagstiftning* eller brott ska kunna utredas.

Ingen av de öppnare formuleringar som arbetsgruppen utvärderade motsvarade det sätt på vilket begränsningarna nu regleras i 10 § 3 mom. i grundlagen, där man så exakt som möjligt har försökt definiera de grunder på vilka skyddet för hemfrid kan begränsas. En så betydande ändring av regleringssättet kunde förutsätta en bredare bedömning av systematiken i 10 § i grundlagen och kapitlet om de grundläggande fri- och rättigheterna, vilket inte förefaller motiverat med hänsyn till att i praktiken har behovet att i lagstiftningspraxis tillämpa principen om EU-rättens företräde slutligen varit mycket litet. Formuleringar som syftar till exaktare formuleringar av begränsningsgrunderna är problematiska av den anledningen att det inte heller genom sådana skulle vara möjligt att med säkerhet täcka in alla de behov som EU-rätten kan generera även i framtiden.

Enligt grundlagsutskottets etablerade praxis är de i Finlands grundlag tryggade grundläggande fri- och rättigheterna av betydelse även vid beredningen av EU-lagstiftning (t.ex. GrUU 4/2023 rd, GrUU 15/2017 rd, GrUU 9/2017 rd och de utlåtanden som det hänvisas till i dessa utlåtanden). Finlands grundlag ska styra statsrådets åsiktsbildning vid beredningen av unionslagstiftning (t.ex. GrUU 20/2017 rd). Redogörelsen för nuläget visar att man i förhandlingar om EU-lagstiftning i någon mån har varit medveten om den betydelse som bestämmelserna i 10 § 3 mom. i grundlagen har med tanke på inspektionsbefogenheter som införs i EU-lagstiftning och även försökt nå ett resultat som kan samordnas med den nationella grundlagen. En samordning av EU-lagstiftningen och den nationella grundlagen borde faktiskt också i första hand eftersträvas genom medvetenhet om frågorna när EU-lagstiftning bereds och Finland formulerar sin ståndpunkt.

I regeringens proposition med förslag till ändring av 1 § i grundlagen gjordes bland annat den bedömningen att inte är ändamålsenligt att nämna EU-medlemskapet i alla de fall där det har faktiska effekter, i synnerhet inte om grundlagen i

övrigt nämner medlemskapet på ett sätt som beaktar betydelsen av det (RP 60/2010 rd s. 21). Det är möjligt att unionsmedlemskapet direkt eller indirekt även kan påverka tillämpningen av andra bestämmelser i grundlagen på ett sätt som förutsätter samordning med den nationella grundlagen och tolkningen av den. I EU-domstolens etablerade rättspraxis har unionslagstiftningen företräde framför nationell rätt i enlighet med de förutsättningar som lagts fast i denna rättspraxis. Av medlemskapet i Europeiska unionen följer att principen om att Europeiska unionens sekundärlagstiftning har företräde är en del av den finska rättsordningen. Av principen kan följä att EU-rätten i vissa situationer får företräde även i förhållande till de grundläggande fri- och rättigheter om vilka föreskrivs i grundlagen.

Grundlagsutskottet har tidigare som utgångspunkt för en bedömning av huruvida grundlagen behöver ändras tagit den tanke om att grundlagen ska vara relativt beständig som framgår av förarbeten till den grundlag som trädde i kraft 2000. Denna utgångspunkt innebär att det gäller att vara återhållsam med ändringar i grundlagen (GrUB 4/2018 rd, se även GrUB 10/2006 rd och GrUB 5/2005 rd). I sin bedömning av förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om bekämpande av korruption har grundlagsutskottet betonat att genomförandet av ett enskilt direktiv inte i sig bör kräva ändring av i grundlagen inskrivna konstitutionella avgöranden som starkt stöder sig på finsk konstitutionell tradition. Grundlagen ska styra statsrådets ställningstaganden när unionslagstiftning bereds, inte tvärtom (GrUU 8/2023). Eftersom de inspektionsbefogenheter som har anknytning till EU-lagstiftningen enligt nuvarande lagstiftningspraxis i hög grad har kunnat samordnas med praxis vid tolkningen av 10 § 3 mom. i grundlagen och det är möjligt att med större grundlighet uppmärksamma saken vid beredning av EU-lagstiftning, förefaller det inte motiverat att enbart av denna anledning ändra grundlagen.